

РЕЦЕНЗІЯ

доцента кафедри адміністративного права і процесу, доктора філософії в галузі права Пісоцької Каріни Олександрівни на дисертаційну роботу Хвостовцова Сергія Олександровича на тему: «Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції у сфері контролю за обігом цивільної вогнепальної зброї», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Актуальність тематики дослідження. Дисертаційне дослідження Хвостовцова С. О. присвячене актуальній проблематиці сьогодення у сфері контролю за обігом цивільної вогнепальної зброї. В умовах війни, що супроводжується масовим насиченням нелегального ринку зброєю, питання правового урегулювання та організаційного забезпечення контролю за її обігом набуває першочергового значення. Водночас Україна є єдиною державою в Європі, де законодавство щодо обігу вогнепальної зброї залишається несистематизованим на рівні спеціального закону.

Відповідно до Дорожньої карти з питань верховенства права, стратегічного документа в межах переговорного процесу щодо членства України в ЄС, до кінця 2026 року передбачається прийняття спеціального закону про обіг вогнепальної зброї. Саме тому дисертаційне дослідження здобувача здійснено своєчасно та має не лише теоретичне, але й очевидне практичне та законодавче значення для розвитку правової системи України.

Структура і зміст дисертаційної роботи. Дисертаційна робота структурована логічно та відповідає вимогам, що висуваються до наукових праць на здобуття ступеня доктора філософії. Загальний обсяг становить 214 сторінок, з яких 173 сторінки основного тексту. Список використаних джерел включає 212 найменувань. Робота складається зі вступу, трьох розділів, що об'єднують вісім підрозділів, висновків та списку використаних джерел. Перший розділ «Теоретичні засади діяльності поліції у сфері контролю за

обігом цивільної вогнепальної зброї» охоплює понятійно-категоріальний апарат, систему суб'єктів адміністративно-правового регулювання та порівняльно-правовий аналіз закордонного досвіду. Другий розділ «Форми адміністративно-юрисдикційної діяльності поліції у сфері контролю за обігом цивільної вогнепальної зброї та механізм їх реалізації» розкриває реєстраційну, превентивну та контрольню-наглядову форми такої діяльності. Третій розділ «Адміністративно-деліктна діяльність поліції у сфері контролю за обігом цивільної вогнепальної зброї та напрямки її удосконалення» присвячений класифікації правопорушень у досліджуваній сфері та особливостям їх процесуального оформлення. Наявна логічна наступність між розділами, зміст роботи відповідає меті та завданням дослідження.

Наукова новизна дисертації. Дисертація є одним із перших у вітчизняній адміністративно-правовій науці комплексних досліджень, що охоплює весь спектр адміністративно-юрисдикційної діяльності поліції у сфері контролю за обігом цивільної вогнепальної зброї в умовах воєнного стану та євроінтеграційного курсу України. Наукова новизна конкретизується у таких аспектах:

Вперше запропоновано авторське визначення понять «реєстраційна адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції у сфері контролю за обігом цивільної вогнепальної зброї» та «суб'єкти адміністративно-правового регулювання державного контролю за обігом цивільної вогнепальної зброї»; надано оригінальну дефініцію «обігу цивільної вогнепальної зброї»; обґрунтовано потребу у відомчій інструкції для уповноважених підрозділів поліції щодо оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в досліджуваній сфері.

Удосконалено класифікацію суб'єктів адміністративно-правового регулювання; характерні риси та специфічні ознаки цивільної вогнепальної зброї; класифікацію правопорушень у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї; положення законопроекту № 5708 шляхом внесення науково обґрунтованих пропозицій.

Дістало подальшого розвитку класифікація форм контролю у контексті

контрольно-наглядової адміністративно-юрисдикційної діяльності поліції; розуміння понять «контролю» і «нагляду» як способів правової діяльності у сфері обігу зброї; характеристика суб'єктів адміністративного правопорушення в досліджуваній сфері.

Практичне значення одержаних результатів. Результати дисертаційного дослідження мають як науково-теоретичне, так і практичне значення. У сфері науково-дослідної діяльності вони створюють підґрунтя для подальших досліджень адміністративно-юрисдикційної діяльності поліції, а самим здобувачем у співавторстві видано методичні рекомендації «Організаційно-правові засади, форми та методи діяльності Національної поліції України у сфері протидії нелегальному обігу зброї в умовах воєнного стану». У правотворчості результати дисертації можуть бути використані при підготовці спеціального закону про цивільний обіг вогнепальної зброї та вдосконаленні підзаконної нормативно-правової бази. У правозастосовній діяльності, для підвищення ефективності роботи підрозділів дозвільної системи Національної поліції. У навчальному процесі може використовуватись під час викладання дисциплін «Поліцейська діяльність», «Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції превентивної діяльності», «Адміністративний процес» в Дніпровському державному університеті внутрішніх справ.

Характеристика основних положень роботи. Рецензована дисертація відзначається широкою джерельною базою та використанням комплексу наукових методів, таких як логіко-семантичного, порівняльно-правового, статистичного, системно-структурного, формально-юридичного та методу класифікації. Автором ретельно проаналізовано чинне законодавство та законопроекти у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї, зокрема законопроект № 5708 від 25.06.2021, і запропоновано науково обґрунтовані правки до його положень. Заслуговує на увагу дослідження зарубіжного досвіду (Польщі, Чехії, Естонії, Литви та ін.) та узагальнення практики діяльності держав у сфері контролю за обігом цивільної вогнепальної зброї.

Вдалим в роботі є здійснений аналіз судових рішень із Єдиного

державного реєстру судових рішень у справах про адміністративні правопорушення у сфері обігу зброї, внаслідок якого було виявлено системні недоліки, що здійснюють уповноважені посадові особи під час оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в сфері обігу цивільної вогнепальної зброї. Здійснений аналіз дисертантом слугував обґрунтуванню пропозиції про розроблення відповідної відомчої інструкції.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Наукові положення та висновки дисертації загалом ґрунтуються на аналізі актуальної нормативно-правової бази, емпіричних даних Національної поліції та МВС України, практики судів та доктринальних джерел вітчизняної й зарубіжної адміністративно-правової науки. Запропоновані авторські дефініції аргументовані критичним аналізом наявних підходів у юридичній науці та законопроектній діяльності.

Повнота наукових положень дослідження у дисертації та публікаціях. Основні наукові результати дисертаційного дослідження відображено в 5 наукових статтях, опублікованих у виданнях, що визначені як фахові з юридичних дисциплін, одна з яких – у зарубіжному виданні. Здобувачем також опубліковано 6 тез доповідей за результатами участі в 6 науково-практичних конференціях і круглих столах. Публікаційна активність здобувача відповідає вимогам щодо кількості та якості наукових публікацій, необхідних для захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право».

Відомості про дотримання академічної доброчесності. На підставі ознайомлення з текстом дисертаційного дослідження підстав вважати, що автором порушено норми академічної доброчесності, не виявлено. Дисертант коректно цитує наукові джерела, посилається на використану літературу та нормативно-правові акти. Авторська позиція чітко відмежована від позицій інших науковців. Крім того, повноцінну перевірку тексту на наявність запозичень підтверджено відповідною довідкою.

Разом з тим, визнаючи загалом належний науково-теоретичний рівень роботи Хвостовцова С. О. та її практичне значення, слід зазначити, що це не

виключає критичного підходу до окремих висновків та пропозицій здобувача, зокрема, таких, як:

1. Вважаємо, що у роботі дисертантом недостатньо розкрито правовий статус та повноваження Координаційного центру з питань протидії незаконному обігу вогнепальної зброї, як суб'єкта системи адміністративно-правового регулювання. Незважаючи на те, що здобувач згадує про існування цього органу у підрозділі 1.2, його місце у запропонованій класифікації суб'єктів державного контролю прямо не розкривається.

2. Дисертант приділяє недостатню увагу питанням адміністративно-юрисдикційної діяльності поліції в умовах воєнного стану як окремому режимному стану, що суттєво характеризує таку діяльність в умовах правового режиму воєнного стану. Незважаючи на те, що актуальність дослідження значною мірою обґрунтовується саме воєнним контекстом, правовий режим обігу зброї під час дії воєнного стану (Закон України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України», закон про декларування зброї 2024 р.) не набув самостійного структурного аналізу в межах розділів, присвячених формам адміністративно-юрисдикційної діяльності поліції.

3. Автором в межах дослідження запропоновано розроблення відомчої інструкції для поліції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері обігу зброї. Проте у тексті дисертації не наведено проект або хоча б змістовну структуру такої інструкції. На нашу думку, відсутність конкретного нормативного документа знижує практичний вимір цієї пропозиції та не дозволяє оцінити її повноцінну придатність до реалізації.

В той же час висловлені зауваження характеризують багатоаспектність і складність проблеми, що досліджується здобувачем, і яка ще потребує свого подальшого вдосконалення, а тому наведені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку проведеного Хвостовцовим С. О. дослідження.

На підставі викладеного вище можна зробити висновок, що дисертаційне дослідження Хвостовцова Сергія Олександровича на тему: «Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції у сфері контролю за

обігом цивільної вогнепальної зброї» являє собою закінчену науково-дослідну працю, що відповідає науковій спеціальності, за якою вона виконана.

За рівнем оформлення, обсягом, науковою новизною отриманих результатів, їх обґрунтованістю та достовірністю дисертаційна робота відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р., а її автор, Хвостовцов Сергій Олександрович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

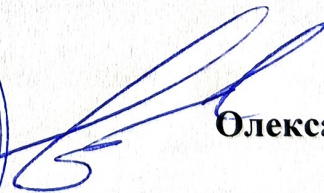
**Доцент кафедри
адміністративного права і процесу
ННІ ПФПД НПУ
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор філософії в галузі права**

Каріна ПІСОЦЬКА

Підпис Пісоцької К. О. засвідчую:

**Проректор
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор
Заслужений діяч науки і техніки України**

Олександр ЮНІН